

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/37/2023
Identifikačné číslo spisu:	4213228177
Dátum vydania rozhodnutia:	29.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4213228177.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ B. I., nar. X.XX.XXXX, bytom L. F.. XXX, T., 2/ M. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. B. X/X, C., 3/ neb. M. V., nar. X.X.XXXX, zomrelej XX.X.XXXX, naposledy bytom Š. XXX, T., 4/ V. B., nar. XX.X.XXXX, bytom E. č. XXX, 5/ Z. M., nar. X.XX.XXXX, bytom E. č. XXX, 6/ J. Z., nar. X.XX.XXXX, bytom E. č. XXX, 7/ B. W., nar. XX.X.XXXX, bytom A. Ú. XX, C., M., 8/ M. C., nar. X.X.XXXX, bytom V. XX/XX, C., 9/ L. K., nar. X.X.XXXX, bytom O. XX/X, O., Č. P., 10/ L. K., nar. XX.X.XXXX, bytom B. E. XX/XX, C., žalobcovia v rade 1/ až 7/ v konaní zastúpení JUDr. Ivetou Majlingovou, advokátkou so sídlom Pohraničná 7, Komárno, proti žalovaným: 16/ T. V. Á., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. M. I. XXXX/X, Nové Zámky, zastúpenému JUDr. Ľubicou Bičianovou, advokátkou so sídlom Záhradnícka 16, Komárno, 17/ IRH, s.r.o., so sídlom Syslia 20, Bratislava, IČO: 35 889 365, 18/ MYRBA, spol. s r.o. v likvidácii, so sídlom Krajinská 80, Bratislava - Podunajské Biskupice, IČO: 31 597 645, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 14C/237/2013, o dovolaní žalovaného 16/ proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. marca 2022 sp. zn. 7Co/44/2021, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. marca 2022, sp. zn. 7Co/44/2021 a uznesenie Okresného súdu Komárno z 11. februára 2021, č. k. 14C/237/2013-721, z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Komárno na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením z 11. februára 2021 č. k. 14C/237/2013-721, po späťvzatí žaloby vo výroku I. konanie zastavil a výrokom II. rozhodol, že žalovaní v rade 16/, 17/, 18/ nemajú právo na náhradu trov konania. Podľa názoru súdu prvej inštancie by priznanie náhrady trov konania žalovaným v rade 16/, 17/ a 18/ bolo s ohľadom na všetky okolnosti danej veci nespravodlivé a túto nespravodlivosť bolo možné odstrániť práve aplikáciou ustanovenia § 257 CSP, ktorého použitie žalobcovia v rade 1/ až 10/ navrhli a žalovaní v rade 16/, 17/ a 18/ mali možnosť sa k tomuto návrhu vyjadriť.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 31. marca 2022 sp. zn. 7Co/44/2021,

odvolanie žalovaného 16/ v napadnutom výroku o trovách konania podľa § 386 písm. a) CSP ako oneskorene podané odmietol. V danej veci zo spisu vyplynulo, že uznesenie súdu prvej inštancie bolo doručené právnomu zástupcovi žalovaného 16/ dňa 15.02.2021 (č. l. 724 spisu). Lehota na podanie odvolania v rozsahu 15 dní začala žalovanému 16/ plynúť nasledujúci deň, t. j. 16.02.2021 a uplynula dňa 02.03.2021, ktorý bol riadnym pracovným dňom (streda). Odvolateľ podal odvolanie v elektronickej podobe, ktoré bolo doručené súdu až dňa 08.03.2021 o 10,50 hod, čo vyplýva z prijatia jeho podania na č. l. 730 spisu, to znamená po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný 16/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku a navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že s napadnutým rozhodnutím nesúhlasí. Poukázal na poučenie uznesenia súdu prvej inštancie a ustanovenie § 9 ods. 1 v spojení s § 8 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, v zmysle ktorého lehota na podanie odvolania odo dňa účinnosti tohto zákona, t. j. od 19.01.2021 do 28.02.2021 neplynie. Vychádzajúc z uvedeného za posledný deň na podanie odvolania považoval 14.03.2021.

4. K dovolaniu sa nikto z ostatných strán sporu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) predovšetkým skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť, čo je jeho povinnosťou vyplývajúcou priamo z ustanovenia § 161 ods. 1 s použitím § 438 CSP. Procesné podmienky predstavujú základné procesné predpoklady, aby mohol súd autoritatívne rozhodnúť vo veci samej. Existencia a splnenie procesných podmienok je predpokladom poskytnutia súdnej ochrany ohrozeným alebo poškodeným subjektívnym právam v rozsahu článku 1 CSP. Súd je povinný zisťovať ich existenciu a splnenie v každom štádiu konania, teda aj v štádiu konania dovolacieho.

6. Jednou z podmienok konania je procesná subjektivita strany konania, známa podľa právnej úpravy účinnej do 30.06.2016 ako spôsobilosť byť účastníkom konania.

6.1. Občiansky súdny poriadok (ako zákon účinný v čase začatia konania) v § 19 vymedzil, že spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

6.2. Civilný sporový poriadok (účinný v čase rozhodovania odvolacieho súdu) v § 61 určuje, že procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Nedostatok procesnej subjektivity je dôvodom zastavenia konania (§ 62 CSP), ak však strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať (§ 63 ods. 1 CSP). V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve (§ 63 ods. 2 CSP). Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve (§ 63 ods. 3 CSP).

7. Korelátom procesného pojmu procesná subjektivita je hmotnoprávny pojem právna subjektivita /spôsobilosť na práva a povinnosti/ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 223). Procesnú subjektivitu má subjekt, ktorý disponuje spôsobilosťou na práva a povinnosti. Fyzická osoba nadobúda spôsobilosť na práva a povinnosti narodením (spôsobilosť na práva a povinnosti má aj nasciturus pod podmienkou, že sa narodí živý) a stráca ju svojou smrťou. Nedostatok procesnej subjektivity je spravidla neodstrániteľnou vadou konania. Treba ale zvažovať, či strana nemá procesnú subjektivitu od začiatku konania, alebo ju stratila v priebehu konania. Ak strana nedisponuje procesnou

subjektivitou v čase začatia konania, ide o neodstrániteľnú vadu konania, ktorej následkom je jeho obligatórne zastavenie. Ak dôjde k strate procesnej subjektivity fyzickej osoby počas konania, súd konanie zastaví, alebo v konaní (najmä, ak ide o majetkový spor, ktorého legálnu definíciu zákonná úprava neobsahuje) pokračuje s dedičmi fyzickej osoby, prípadne s tými, na ktorých prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide. Ustanovenie § 63 ods. 1 CSP treba vykladať ako objektívnu možnosť či nemožnosť v konaní pokračovať (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 227). Uznesenie o pokračovaní v majetkovom spore vydá súd podľa § 63 ods. 2 CSP bezodkladne po skončení konania o dedičstve, avšak vo výnimočných prípadoch môže v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve (§ 63 ods. 3 CSP).

8. Zo spisu aj z vlastnej činnosti (lustráciou) dovolací súd zistil, že žalobkyňa 3/ M. V., nar. X. Q. XXXX, naposledy bytom Š. XXX, T., zomrela dňa XX. B. XXXX. Dovolací súd vychádzajúc z § 470 ods. 1 CSP posudzoval otázku jej procesnej subjektivity v tomto spore, i keď konanie bolo začaté pred účinnosťou CSP, podľa predpisov platných v čase podania dovolania, t. j. podľa ustanovení CSP. Zo spisu zistil, že odvolací súd vo veci rozhodol 31. marca 2022 a súd prvej inštancie 11. februára 2021. Z uvedeného vyplýva, že (pôvodná) žalobkyňa 3/ v čase rozhodovania odvolacieho, ale i prvoinštančného súdu procesnou subjektivitou nedisponovala.

9. Nakoľko krajský i okresný súd konali so žalobkyňou, ktorá nebola nositeľom procesnej subjektivity (ani spôsobilosti na právne úkony), dovolací súd v zmysle § 449 ods. 1 a 2 CSP zrušil uznesenie odvolacieho súdu a rovnakou vadou postihnuté uznesenie súdu prvej inštancie a vec za účelom odstránenia uvedeného procesného pochybenia (§ 438 ods. 1, § 63 ods. 2 CSP) vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

10. Dovolací súd dodáva, že v danom prípade žalovaný 16/ oprávnene namietal, že odvolací súd nesprávne posúdil aj uplynutie lehoty na podanie odvolanie, keď opomenul prihliadnuť na ustanovenia zákona č. 62/2020 Z. z. Napadnuté rozhodnutie by preto bolo potrebné zrušiť, aj keby nebol zistený uvedený nedostatok podmienky procesnej subjektivity.

11. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

12. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.